

XVIII Ogólnopolska Studencko-Doktorancka Konferencja Kół Naukowych

Człowiek (z)digitalizowany jako nadawca oraz odbiorca informacji w świecie realnym i wirtualnym.

Program konferencji

8:30 - 9:00

Rejestracja prelegentów i uczestników

9:00 - 9:15

Rozpoczęcie Konferencji i powitanie Gości – dr Karol Makles, dr Anna Matysek, dyrektorzy kierunków informacji naukowej i bibliotekoznawstwa oraz architektury informacji

Sesja I. Kompetencje cyfrowe w dobie rozwoju systemów AI

Prowadzący
mgr Piotr Ostrowski

9:15 - 9:45

Dr hab. prof. UŚ Jacek Tomaszczyk

(Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Humanistyczny,
Instytut Nauk o Kulturze)

Cyfrowa mądrość

We współczesnym świecie, w którym technologie i ogromne ilości danych przenikają każdą sferę życia, sam dostęp do informacji nie wystarcza, by ją właściwie zrozumieć czy mądrze wykorzystać. Cyfrowa mądrość (ang. digital wisdom) to umiejętność krytycznego myślenia, świadomego doboru oraz wykorzystania źródeł i narzędzi cyfrowych, podejmowania etycznych decyzji, a także budowania odpowiedzialnych relacji w środowisku online. Wykracza ona poza tradycyjne kompetencje cyfrowe i staje się kluczowym elementem funkcjonowania w społeczeństwie informacyjnym. W świecie, gdzie dostęp do informacji jest łatwiejszy niż kiedykolwiek wcześniej, istotne jest nie tylko „co” wiemy, ale przede wszystkim „dlaczego” i „jak” tę wiedzę wykorzystujemy. W trakcie wystąpienia zostaną przedstawione strategie rozwijania cyfrowej mądrości oraz wyzwania, jakie niesie jej brak – zarówno dla jednostek, jak i całego społeczeństwa.

9:45 - 10:00

Anna Jazdon (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Wydział Psychologii, asystent; Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Filozofii i Nauk Społecznych, studentka II stopnia architektury informacji)

Studenci w świecie cyfrowym – czy nomofobii należy się obawiać?

Wraz z nastaniem ery cyfrowej, niemal na każdy kroku korzystamy z telefonu komórkowego. Współcześnie ciężko jest wyobrazić sobie życie bez dostępu do niego czy Internetu. To właśnie dzięki temu urządzeniu jesteśmy w stanie kontaktować się z bliskimi z każdego krańca świata oraz załatwiać wiele spraw naraz w ciągu paru chwil. Myśląc o wszystkich korzyściach jakie wynikają z posiadania telefonu czy dostępu do Internetu, warto zastanowić się również nad trudnościami jakich może doświadczać użytkownik. Celem wystąpienia jest charakterystyka nomofobii czyli lęku przed brakiem możliwości komunikowania się za pomocą smartfonu lub Internetu, na podstawie literatury przedmiotu oraz dostępnych badań w tym (badań własnych) na grupie młodych dorosłych. Akcent w wystąpieniu postawiony zostanie także na konsekwencje jakie mogą wynikać z odczuwania nomofobii nie tylko dla jednostki, ale i społeczeństwa.

10:00 - 10:15

Mgr Kinga Półrolniczak (Uniwersytet Śląski w Katowicach, lektorka języka angielskiego, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych)

The Evolving Role of Foreign Language Teachers in the Age of AI: Balancing Personalized Instruction and Learner Autonomy (Ewoluuująca rola nauczycieli języków obcych w erze sztucznej inteligencji: utrzymywanie równowagi między spersonalizowanym nauczaniem a autonomią ucznia)

Wraz z dynamicznym rozwojem sztucznej inteligencji (AI) w edukacji, rola nauczycieli języków obcych ulega znaczącym przemianom. Nowoczesne narzędzia AI, takie jak ChatGPT, oferują uczniom spersonalizowane wsparcie w nauce, umożliwiając ćwiczenie konwersacji, tłumaczenia oraz poprawę gramatyki i pisowni. Jednakże, mimo tych technologicznych udogodnień, nauczyciele pozostają niezastąpieni w dostarczaniu interakcji międzyludzkiej, empatii oraz w dostosowywaniu metod nauczania do indywidualnych potrzeb uczniów. W erze AI, ich rola przesuwa się w kierunku wspierania uczniów w samodzielnym poszukiwaniu wiedzy, promowania krytycznego myślenia oraz integracji technologii w procesie dydaktycznym. Jak więc nauczyciele mogą znaleźć równowagę między wykorzystaniem zaawansowanych technologii a zachowaniem ludzkiego wymiaru nauczania w dobie sztucznej inteligencji? Głównym celem wystąpienia jest próba odpowiedzi na to pytanie.

With the rapid development of artificial intelligence (AI) in education, the role of foreign language teachers is undergoing significant transformations. Modern AI tools, such as ChatGPT, offer students personalized learning support, enabling them to practice conversations, translations, and improve grammar and writing skills. However, despite these technological advancements, teachers remain indispensable in providing human interaction, empathy, and tailoring teaching methods to the individual needs of students. In the AI era, their role is shifting toward supporting learners in independent knowledge acquisition, fostering critical thinking, and integrating technology into the teaching process. So, how can teachers find a balance between leveraging advanced technologies and preserving the human dimension of teaching in the age of artificial intelligence? The primary aim of this presentation is to address this question.

10:15 - 10:30

Mgr Magdalena Foltyniak (Centrum Projektów Polska Cyfrowa)

Analogowy zwrot. Rehumanizacja współczesnych strategii rozwoju kompetencji cyfrowych osób dorosłych.

Referat podejmuje problem rozwoju kompetencji cyfrowych osób dorosłych we współczesnym świecie – w warunkach wysokich skoków technologicznych, następujących w krótkich interwałach, które cechuje wirtualizacja. Kompetencje cyfrowe jako czynnik wzrostu społecznego i gospodarczego, wymagają szczególnej uwagi w kontekście warunków ich rozwoju. Współcześnie rozwój kompetencji cyfrowych stał się procesem oderwanym od fizycznego świata. Powszechnym stało się więc, że uczymy się narzędzi wirtualnych, korzystamy z wirtualnej wiedzy, wspomaganej uczeniem maszynowym. Model zdobywania umiejętności i pozyskiwania informacji w dobie rozwoju sztucznej inteligencji, odbiega daleko od klasycznego modelu nauki „technologii informacyjnych”, w fizycznych przestrzeniach, w których urządzenia nie były wyłącznie przedłużeniem pamięci, ale jej nośnikiem i źródłem – w rozumieniu nieprzezroczystości tych urządzeń. Według ostatniego raportu GUS [„Społeczeństwo informacyjne w Polsce” 2022] dostęp do Internetu w Polsce ma 93% gospodarstw domowych. Jednocześnie w 2019 zaledwie 43% obywateli Polski (w wieku 16-74 lat) miało podstawowe kompetencje cyfrowe (średnia w UE wynosi 56%) [EU DESI 2021]. Rozwój kompetencji osób dorosłych, skonfrontowany ze statystykami wskazuje jasno na potrzebę przemodelowania wzorów uczenia się i nabywania kompetencji cyfrowych. Jednym z istotnych warunków uczenia się, jest postawa otwartości, tę z kolei determinują warunki w jakich uczą się osoby dorosłe. Bezpieczeństwo, zrozumienie i akceptacja porażek – jako jedne z najistotniejszych czynników emocjonalnych – mogą się realizować głównie w relacjach międzyludzkich. Uczenie maszynowe, które w ostatnich latach doskonalimy, trenując sztuczną inteligencję w umiejętność odpowiadania na emocje, nie jest w stanie zastąpić rzeczywistego afektu. Uczenie się w oparciu o relacje, wsparcie rówieśnicze (szczególnie w grupach najstarszych dorosłych) i uważne przewodnictwo edukatorów, brokerów wiedzy, projektantów procesów i opiekunów społeczności, ma szanse wspierać osoby pozbawione cyfrowego backgroundu. Referat skupia się na modelu Klubów Rozwoju Cyfrowego (KRC) – jako odpowiedzi na problem wirtualizacji uczenia się i potrzebę osadzania wiedzy w rzeczywistości (aby zapobiegać analfabetyzmowi funkcjonalnemu). Model ten mający swoje źródła w pracy społecznej i animacyjnej, jest jednym z możliwych rozwiązań, jednocześnie wykorzystującym nowoczesne podejście do źródeł wiedzy i uczenia się dorosłych. Referat skupia się również na społecznej roli KRC, które mogą stać się tzw. „trzecim miejscem” (za: Roy Oldenburg) i wspierać aktywność społeczną i zawodową dorosłych obywateli, stając się jednym z katalizatorów odporności współczesnych wspólnot, które mogą być miejscem kreowania odpowiedzi na problemy globalne.

10:30 - 10:45

Dyskusja

10:45 - 11:00

Przerwa

Sesja II. Zarządzanie informacją w (sf)erze cyfrowej

Prowadząca
Emilia Fyda

11:00 - 11:15

Aleksandra Kazanecka (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Wydział Politologii i Dziennikarstwa, studentka I stopnia Public Relations i Zarządzanie Informacją, Koło Naukowe Public Relations)

Algorytmy jako nowi architekci społeczeństwa: Komunikacja, manipulacja, wizerunek

Współczesne społeczeństwo funkcjonuje w rzeczywistości silnie uwarunkowanej przez algorytmy. Algorytmy nie tylko rekomendują nam produkty, treści informacyjne czy rozrywkę, ale przede wszystkim - wpływają na nasze decyzje, postrzeganie rzeczywistości i budowanie opinii o świecie. Prezentacja ma na celu zbadanie roli algorytmów w procesie zarządzania informacją oraz ich wpływu na strategię komunikacyjne marek, instytucji oraz mediów. Szczególną uwagę poświęcono mechanizmowi „bańki informacyjnej” oraz „efektowi wzmocnienia przekazu”, które wzmacniają istniejące przekonania użytkowników i ograniczają dostęp do różnorodnych informacji. W pracy omówiono również praktyki wykorzystania algorytmów przez działy PR i marketingu: targetowanie treści, personalizację komunikatów oraz zarządzanie kryzysowe w środowisku cyfrowym. Przedstawione zostaną także wyzwania etyczne związane z automatyzacją decyzji oraz przykłady wpływu algorytmów na kształtowanie opinii publicznej, bazując na realnych kampaniach i case studies. Podjęta zostanie również próba odpowiedzi na pytanie, na ile społeczeństwo ma realny wpływ na algorytmy, a na ile algorytmy kształtują społeczeństwo - i czy możliwe jest świadome zarządzanie własnym wizerunkiem w świecie sterowanym kodem.

11:15 - 11:30

Sylwia Kałuża (Wyższa Szkoła Lingwistyczna w Częstochowie, Wydział Filologiczny, studentka II stopnia filologii germańskiej; specjalność tłumaczeniowa)

Język kulinarny jako narzędzie konstrukcji tożsamości postludzkiej

W referacie zaprezentowana zostanie analiza języka kulinarnego jako istotnego komponentu współczesnych narracji tożsamościowych, osadzonych w kontekście transhumanistycznych i posthumanistycznych przemian kulturowych. Materiał badawczy stanowiły polskojęzyczne blogi kulinarne oraz treści generowane przez sztuczną inteligencję (ChatGPT, Gemini), w których jedzenie i gotowanie ukazywane są jako praktyki służące nie tylko odżywieniu, lecz także optymalizacji ciała, kontroli nad sobą i projektowaniu tożsamości. Analiza językowa wykazała, że współczesny dyskurs kulinarny ulega technicyzacji i medykalizacji. W opisie potraw coraz częściej pojawiają się metafory wywodzące się z języka technologii i informatyki, takie jak: „restart metabolizmu”, „zoptymalizuj energię” czy „przeprogramuj swoje jelita”. Ciało ukazwane jest jako system biologiczno-techniczny, który można modyfikować za pomocą jedzenia – traktowanego jako narzędzie zarządzania, a nie jako element kultury wspólnotowej czy tradycji. Równolegle pojawiają się elementy mistycyzujące, jak „świadome odżywianie” czy „oczyszczanie energetyczne przez smak”, tworzące narrację duchowo-technologiczną. W badanych tekstach dostrzegalna jest także obecność nowej formy autorstwa: AI jako współtwórca przepisów, co problematyzuje granice pomiędzy ludzką a maszynową twórczością. Język kulinarny staje się zatem nie tylko nośnikiem wiedzy o jedzeniu, ale również przestrzenią, w której ujawniają się szersze napięcia kulturowe dotyczące ciała, technologii i podmiotowości w epoce postludzkiej.

11:30 - 11:45

Mgr inż. Karina Gierlach (Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie, Szkoła Doktorska, dyscyplina nauk o bezpieczeństwie, I rok)

Informacja a social media

Współczesne media społecznościowe stały się nieodłącznym elementem codzienności, wpływając na sposób komunikacji, dostępu do informacji oraz kształtowania opinii publicznej. Jednak wraz z ich dynamicznym rozwojem pojawiły się poważne zagrożenia związane z udostępnianiem treści w przestrzeni cyfrowej. Wystąpienie poświęcone będzie analizie ryzyk wynikających z publikowania danych w mediach społecznościowych, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki dezinformacji, fake newsów oraz zagrożeń dla prywatności i bezpieczeństwa użytkowników. Podstawą analizowanych zagadnień są badania własne przeprowadzone wśród 500 respondentów, które pozwoliły określić skalę problemu oraz świadomość użytkowników na temat potencjalnych konsekwencji udostępniania treści w social mediach. Wyniki badań wskazują, że choć znaczna część ankietowanych dostrzega zagrożenia związane z publikowaniem informacji, to jednocześnie wielu z nich nie ma pełnej świadomości dotyczącej mechanizmów pozyskiwania danych przez instytucje oraz firmy prywatne. W trakcie wystąpienia zostanie omówiony kontekst prawny związany z ochroną danych osobowych w Internecie oraz rola błędów poznawczych w rozpowszechnianiu fake newsów. Poruszona zostanie także kwestia etyki wykorzystywania informacji pochodzących z social mediów, szczególnie w odniesieniu do białego wywiadu. Zagrożenia wynikające z funkcjonowania social mediów są nieuniknione, jednak możliwe jest minimalizowanie ich skutków poprzez edukację użytkowników oraz świadome zarządzanie prywatnością. Wnioski płynące z badań mogą stanowić podstawę do dalszych rozważań nad strategiami poprawy bezpieczeństwa w przestrzeni cyfrowej.

11:45 - 12:00

Robert Jurczyk (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Kolegium Indywidualnych Studiów Międzyobszarowych, student II stopnia kognitywistyki)

Metadane archiwum Pracowni Cyfryzacji Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu - wyzwania związane z niejednorodnymi danymi tekstowymi i audiowizualnymi i ich prezentacją graficzną

W wystąpieniu zaprezentowany zostanie zarys praktycznych, teoretycznych i technicznych wyzwań związanych z aktualnie trwającym tworzeniem metadanych do historycznych zbiorów Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu, ukierunkowanych na wizualną organizację danych przestrzennych. W pierwszej kolejności zostanie omówiony kontekst pozyskiwania danych, w formie niejednorodnego i nieregularnego przyływu różnorodnej dokumentacji poddawanej następnie cyfryzacji. Ów dane cyfrowe zostają następnie wprowadzone do zmodyfikowanego systemu DLibra autorstwa PCS-S, które to modyfikacje, tak wprowadzone jak i planowane, będą głównym elementem prezentacji. Zaprezentowana zostanie przyjęta linia argumentacji o nadrzędności organizacji przestrzennej z racji specyfiki danych - kopalń, obszarów górniczych, a także ich formatu - zdjęcia, rysunki techniczne, mapy, skany 3D. Pokazane zostaną przykłady podobnych wdrożeń przeprowadzonych w ramach DLibry "Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk" i "Instytutu Solidarności i Męstwa im. Witolda Pileckiego", a także Systemu Informacji Przestrzennej Pałacu w Wilanowie jak i aplikacji Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Śląskiego. Finalnie omówione zostaną plany na najbliższe działania, czyli rozpisanie podstawowej struktury kategorii przestrzennych na podstawie danych geograficznych z serwisu MIDAS, czyli System Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski i potencjalnie innych źródeł oraz próby stworzenia prototypu mapy poza systemem DLibra.

12:00 - 12:15

Dyskusja

12:15 - 12:30

Przerwa

**Sesja III. Modele twórczości
w cyfrowym świecie AI**

Prowadzący
dr Piotr Pochel

12:30 - 12:45

Aleksandra Pela (lic. Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Humanistyczny, studentka II stopnia komunikacji promocyjnej i kryzysowej, studentka II stopnia filologii polskiej nauczycielskiej)

(Nie)widzialny autor tekstu w erze sztucznej inteligencji

Rozwój modeli językowych opartych na sztucznej inteligencji doprowadził do sytuacji, w której granica między tekstem tworzonym przez człowieka a generowanym przez algorytmy staje się coraz bardziej nieuchwytna. Zjawisko to ma istotne znaczenie w kontekście rozwoju technologii i jej wpływu na codzienne życie. Sztuczna inteligencja staje się coraz bardziej powszechna w tworzeniu treści, zatem pojawiają się fundamentalne pytania, które dotyczą identyfikacji autorstwa i wiarygodności informacji. Czy odbiorcy potrafią odróżnić tekst napisany przez człowieka od tego stworzonego przez AI? Jakie cechy językowe wpływają na percepcję autorstwa? Czy istnieją charakterystyczne wskaźniki pozwalające na jednoznaczne przypisanie tekstu do konkretnego twórcy? Celem badania jest empiryczna weryfikacja zdolności użytkowników do identyfikacji autorstwa tekstów oraz analiza mechanizmów poznawczych, które wpływają na ich decyzje. W ramach eksperymentu przeprowadzono ankietę, w której uczestnicy oceniali zestaw tekstów o zróżnicowanej tematyce i stylu, wskazując, czy ich zdaniem zostały one stworzone przez człowieka czy przez model AI. Postawiona hipoteza zakłada, że odbiorcy, mimo przekonania o swojej zdolności do rozróżniania tekstów stworzonych przez ludzi od tych wygenerowanych przez sztuczną inteligencję, często mają trudności z poprawną klasyfikacją tekstów. Wyniki badań wskazują na istotne trudności w poprawnej klasyfikacji, co podkreśla zacierającą się granicę między ludzką a maszynową twórczością. Uzyskane rezultaty skłaniają do refleksji nad przyszłością autorstwa w erze sztucznej inteligencji oraz nad konsekwencjami tej niejednoznaczności dla sfery komunikacji, edukacji i prawa autorskiego. Prezentacja wyników badań przyczyni się do szerszej dyskusji na temat (nie)widzialności autora w świecie, w którym technologia redefiniuje granice twórczości.

12:45 - 13:00

Dr Piotr Pochel (I Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika z Oddziałami Dwujęzycznymi w Katowicach)

Poeta (z)digitalizowany. O (zre)konstruowanej biografii Karola Husarskiego

Karol Husarski do niedawna należał do grona poetów międzywojnia, o których nie pamiętał niemalże nikt. Moje wieloletnie kwerendy biblioteczne, spotkania z ludźmi związanymi z Kazimierzem Dolnym nad Wisłą i studia literatury przyniosły w efekcie biografię, którą powstała w wyniku (re)konstrukcji różnych jej skrawków. W swoim wystąpieniu chciałbym skupić się na roli dokumentów, które zostały zdigitalizowane przez różne instytucje w Polsce i przyczyniły się do stworzenia biografii Husarskiego. Dostępność ważnych materiałów w sieci skreśliła portret poety międzywojnia, którego de facto nie było. Swoją uwagę chcę skoncentrować na długiej, ale jakże ciekawej drodze do odkrywania Husarskiego nie tylko jako poety, ale przede wszystkim jako człowieka. Digitalizacja dokumentów, np. poświadczających zawarcie przezeń związku małżeńskiego czy potwierdzających udział w działaniach zbrojnych na frontach I wojny światowej dały w rezultacie odpowiedzi na pytania, które znawcy poezji Skamandra stawiali sobie od dawna odnoszące je do sfragmentaryzowanej biografii poety.

13:00 - 13:15

Mgr Agnieszka Malinowska (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Humanistyczny, studentka II stopnia Kultury mediów, Koło Naukowe Infologów)

Ludzkie i nieludzkie osoby jako aktorzy realnych i wirtualnych sieci społecznych. Konteksty artificial intelligence

W dobie rozwoju nowych technologii (w tym sztucznej inteligencji) zauważyć można zatarcie granicy pomiędzy tym co ludzkie, a tym co nieludzkie, tym co rzeczywiste i wirtualne. W niniejszym referacie przeanalizowana zostanie teoria aktora sieci Bruno Latoura. Odwołam się do jego książek "Splatając na nowo to, co społeczne" oraz "Nigdy nie byliśmy nowocześni." W dobie AI jego założenie stało się faktem. Jako przykład przywołane zostaną figury wirtualnych person (wirtualnych influencerów). AI influencerzy są to bowiem cyfrowe byty istniejące tylko w przestrzeni wirtualnej. Pochodzą z różnych kręgów kulturowych i pozyskują coraz więcej fanów na całym świecie. W tym przypadku cyfrowe osoby stają się nie tylko narzędziem w rękach osób zajmujących się marketingiem, ale są aktorami społecznymi, którzy uczestniczą w sieciach relacji, w których łączą się ludzie, technologie, informacje, algorytmy oraz emocje. Analiza wirtualnych bytów pokazuje, że tożsamość czy zdolność do działania nie jest zarezerwowana jedynie dla ludzi, którzy istnieją w realnej rzeczywistości. Osoby AI pokazują nie tylko zmiany technologiczne, ale także stają się wyzwaniem dla współczesnego świata. Referat ma charakter interdyscyplinarny i jest nowatorskim podejściem do tematu.

13:15 - 13:30

Agata Burnóg (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Humanistyczny, student I stopnia informacji naukowej i bibliotekoznawstwa, Koło Naukowe Infologów)

AI w świecie literackim - pomoc czy zagrożenie?

Cel i zasadniczy problem wystąpienia dotyczy omówienia problematyki związanej z wykorzystywaniem narzędzi sztucznej inteligencji w procesie twórczym książek oraz w procesach wydawniczych. Sztuczna inteligencja na przestrzeni ostatnich lat zyskała na popularności jako pomoc i wsparcie tworzenia literatury, wzbudziło to nie małe poruszenie i dylematy w świecie książki. Narzędzia takie jak ChatGPT są wykorzystywane w celu generowania pełnych utworów, jak i do pomocy twórczej - tworzenie zarysu fabuły, pisanie dialogów oraz poprawki stylistyczne. Jednakże literatura generowana w całości przez SI często cechuje się niską jakością. Wraz z rozwojem technologii pojawiają się także istotne problemy prawne, związane z brakiem podmiotowości prawnej SI i nielegalnym wykorzystywaniem treści do trenowania modeli. Przypadki kradzieży przez wielkie firmy takie jak Meta, tylko pogłębiają rozmowy na temat granic wykorzystywania AI w świecie literackim. W świetle obecnych regulacji prawnych, SI nie może być uznana za twórcę, a jej produkty traktowane są jako część domeny publicznej – co rodzi pytania o odpowiedzialność i przyszłość twórczości w dobie sztucznej inteligencji.

13:15 - 13:30

Amelia Jończyk (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Humanistyczny, studentka I stopnia architektury informacji, Koło Naukowe Infologów)

AI jako narzędzie twórcy? O szansach i zagrożeniach

Biorąc pod uwagę fakt, że narzędzia AI stanowią novum technologiczne w pierwszej kolejności Autorka zaprezentuje krótkie wprowadzenie do tematu i objaśnienie tegoż zjawiska. Głównym przedmiotem analiz będą zagadnienia związane z różnorodnym wykorzystywaniem sztucznej inteligencji w procesie twórczym. Szczególnie ważne jest, aby skoncentrować się na wynikach prowadzonych badań, obrazujących szanse i zagrożenia płynące z wykorzystania AI przez twórców. Konieczną jest również próba odpowiedzi na pytania dotyczące zasadności stosowania przez twórców systemów sztucznej inteligencji.

13:45 - 14:00

Dyskusja

14:00 - 14:30

Przerwa

SESJA IV. Szanse i zagrożenia rozwoju technologicznego

Prowadząca
Emilia Fyda

14:30 - 14:45

Mgr Piotr Ostrowski (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Kolegium Indywidualnych Studiów Międzyobszarowych, Wydział Humanistyczny, student III roku architektury informacji, Wydział Nauk Społecznych, student I roku Socjologii, Koło Naukowe Infologów)

Widmo umierającego Internetu? Autonomizacja przestrzeni informacyjnych, próba diagnozy sytuacji

Od 2016 roku obecne są głosy o „śmierci” Internetu, to jest stwierdzenia, że zdecydowana większość lub nawet całość treści w Internecie jest stworzona przez nie-ludzkich aktorów, czyli np. boty. Pogląd ten przyjął nazwę „Dead Internet Theory” (DIT) i został słusznie określony jako teoria spiskowa. Jednak DIT zyskuje na popularności oraz (zdaniem badaczy) na prawdopodobieństwie od momentu rozpowszechnienia się i błyskawicznego rozwoju Generatywnej Sztucznej Inteligencji. Jednym z elementów budzących niepokój są raporty wskazujące na coraz większy udział SI w ruchu internetowym, jak i powszechność treści jawnie generowanych przez AI. Pomimo więc niewiarygodnych początków, obecnie uzasadnione jest rozpatrywanie głównego założenia DIT jakim jest to, że większość treści w Internecie jest generowana przez aktorów nie-ludzkich oraz sformułowanie pytania czy obecny Internet nie jest na etapie przejściowym, mogącym prowadzić do urzeczywistnienia głównego stwierdzenia DIT. Wystąpienie będzie poświęcone przedstawieniu i zdefiniowaniu DIT oraz podobnych koncepcji. Zostaną również zaprezentowane możliwe powody (zarówno natury ekonomicznej jak i filozoficznej) widocznych elementów, które mogą być interpretowane jako objawy DIT.

14:45 - 15:00

Lic. Dawid Górny (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, student II stopnia na kierunkach Humanistyka w szkole, polonistyczno-historyczne studia nauczycielskie oraz Historia i polityka współczesna. Interdyscyplinarne studia nauczycielskie)

Granice człowieczeństwa – kulturowe i etyczne implikacje transhumanizmu i posthumanizmu

Wystąpienie ma na celu analizę kulturowych oraz etycznych konsekwencji idei transhumanizmu i posthumanizmu w kontekście współczesnych praktyk technologicznych, artystycznych i społecznych. Transhumanizm, opierający się na przekonaniu o możliwości ulepszania człowieka za pomocą technologii, oraz posthumanizm, kwestionujący tradycyjne pojęcie człowieczeństwa, prowadzą do redefinicji granic tożsamości, cielesności i podmiotowości. Referat ukazuje, w jaki sposób teorie te przenikają do praktyki kulturowej: od bioartu, przez science fiction, po realne zastosowania technologii takich jak sztuczna inteligencja, neurointerfejsy czy modyfikacje genetyczne. Szczególną uwagę poświęcam analizie napięć między emancypacyjnym potencjałem tych nurtów a zagrożeniami związanymi z komercjalizacją ciała, dehumanizacją relacji oraz pogłębiającymi się nierównościami społecznymi. Celem wystąpienia jest nie tylko ukazanie współczesnych przejawów trans- i posthumanistycznego myślenia, ale także próba odpowiedzi na pytanie: czy stoimy u progu nowej definicji człowieka – czy też jego końca?

15:00 - 15:30

Wiktoria Balcerzak (lekarz, Oddział Neurologii, Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 7, Śląski Uniwersytet Medyczny, Górnośląskie Centrum Medyczne im. Prof. Leszka Gieca)

Zaburzenia poznawcze w epoce cyfrowej: Internet, multitasking i przeciążenie informacyjne

Cyfrowa rzeczywistość redefiniuje sposób przetwarzania informacji i zarządzania uwagą. Wszechobecność internetu i technologii mobilnych sprzyja nieustannemu napływowi bodźców, które kształtują nasze codzienne funkcjonowanie poznawcze. Wielozadaniowość, która stała się cechą charakterystyczną współczesnego użytkownika technologii, w połączeniu z nieustannym napływem bodźców informacyjnych, wywołuje przeciążenie poznawcze. To zjawisko prowadzi do osłabienia koncentracji, fragmentacji uwagi, trudności w zapamiętywaniu oraz spłycenia analizy informacji. Podczas wystąpienia przeanalizowane zostaną mechanizmy, które leżą u podstaw tych zmian, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu technologii cyfrowych na funkcje poznawcze, takie jak pamięć operacyjna, zdolność krytycznego myślenia oraz regulacja emocji. Omówione zostaną również najnowsze badania neurobiologiczne wskazujące na zmiany w strukturze i funkcjonowaniu mózgu pod wpływem stałej stymulacji informacyjnej. Szczególną uwagę poświęcimy zjawisku obciążenia poznawczego generowanego przez wielozadaniowość cyfrową oraz ciągłe rozpraszanie uwagi przez media społecznościowe. W trakcie wystąpienia zaprezentowane zostaną także strategie minimalizowania negatywnych skutków przeciążenia informacyjnego, w tym praktyki poprawy higieny cyfrowej i świadomego zarządzania czasem spędzonym online. Omówione zostaną także rozwiązania technologiczne wspierające koncentrację oraz kształtowanie zdrowych nawyków korzystania z mediów cyfrowych.

15:30 - 15:45

Radosław Krawczak (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, student studiów licencjackich)

Informacja o walce – jak dawniej przekazywano wiedzę o sztukach walki, a jak robi się to dziś?

W średniowieczu głównymi nośnikami wiedzy o fechtunku były traktaty oraz ilustrowane manuskrypty, które szczegółowo dokumentowały techniki fechtunku, strategię walki oraz zasady pojedynków. Autorzy, tacy jak Johannes Liechtenauer, Fiore dei Liberi czy Hans Talhoffer oraz ich uczniowie zapisywali techniki i ich interpretacje w formie tekstów opisowych i schematów, czyniąc z nich swoiste podręczniki mistrzów miecza i nie tylko. Wiedza ta była również przekazywana poprzez osobiste nauczanie mistrz-uczeń, turnieje rycerskie oraz praktyczne treningi. Współczesne technologie znacząco zmieniły sposób dokumentowania, nauki i przekazywania informacji o sztukach walki. Digitalizacja manuskryptów, wirtualne rekonstrukcje walk oraz interaktywne platformy edukacyjne umożliwiają dziś niemal bezpośrednie obcowanie z dawnymi technikami, odtwarzanie ich w cyfrowej rzeczywistości oraz eksperymentowanie bez ryzyka fizycznych obrażeń. YouTube, fora internetowe, kursy online oraz gry komputerowe przekazują współczesne interpretacje traktatów, otwierając dostęp do tej wiedzy szerokiemu gronu odbiorców na całym świecie. Prezentacja ma na celu omówienie ewolucji metod przekazywania wiedzy o sztukach walki. Przeanalizowane zostaną także wyzwania i możliwości, jakie niesie ze sobą digitalizacja tradycyjnych technik walki w kontekście ich autentyczności i dokładności przekazu.

15:45 - 16:15

Dr Michał Spurgiasz (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Humanistyczny, Instytut Nauk o Kulturze)

Noosfera: idea filozoficzna czy realny kierunek rozwoju?

Koncepcja noosfery, zaproponowana przez Teilharda de Chardin i Władimira Wiernadskiego, przedstawia wizję kolejnej fazy ewolucji – przestrzeni myśli, w której ponadindywidualna świadomość ludzkości staje się czynnikiem geologicznym. Choć początkowo miała charakter spekulatywno-filozoficzny, dziś zyskuje nowe znaczenie w kontekście rozwoju technologii informacyjnych, globalnych sieci komunikacji i sztucznej inteligencji. W trakcie wystąpienia przeanalizuję noosferę jako model i spróbuję odpowiedzieć na pytanie, czy może ona służyć jako narzędzie opisu rzeczywistości, czy pozostaje jedynie metaforą. Odniosę się do współczesnych zjawisk, takich jak Wikipedia, sieci neuronowe, współdzielona wiedza i ideologie transhumanistyczne. Zestawię je z klasycznymi założeniami noosfery i postawię pytanie: czy mamy do czynienia z jej narodzinami – czy jedynie z nową odsłoną technosfery? Wystąpienie zmierza do postawienia roboczej hipotezy: noosfera, rozumiana jako świadoma współpraca umysłów w skali planetarnej, nie jest już tylko ideą, lecz możliwym kierunkiem rozwoju. Warunkiem jej urzeczywistnienia nie są technologie, lecz etyka ich użycia.

16:15 - 17:00

Dyskusja, podsumowanie i zakończenie Konferencji

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

SAMORZĄD STUDENCKI
UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH

Projekt finansowany ze środków Samorządu Studenckiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.